

Ս. Հոգի Համալսարան, Քասիք, Լիբանան

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ Բ. ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

Հայ Կաթողիկե Պատրիարքությունը, Ս. Գրիգոր Նարեկացիի անձն ու ստեղծագործությունը (յատկապես անոր "Ողբերգութեան Մատեան"ը) Արեւմուտքի Եկեղեցիներուն ծանօթացնելու նպատակով, 2005-ին, Հոմի մէջ միջազգային Գիտաժողով մը գումարած էր, մասնակցութեամբ հայ թէ օտար Նարեկագետներու: Այս Առաջին Գիտաժողովին ձեռք ձգած յաջողութենէն քաջալերած ու Ս. Գրիգոր Նարեկացին աշխարհի ծանօթացնելու իր նպատակին հաւատարիմ մնալու համար, Հայ Կաթողիկե Պատրիարքությունը նախաձեռնեց Բ. Գիտաժողովի մը, այս անգամ Լիբանանի մէջ, գործակցութեամբ Քասիքի Ս. Հոգի Համալսարանին, որպէս նպատակ ունենալով այս անգամ Նարեկացիին ծանօթացնելու Արեւելքի զանազան Եկեղեցիներուն:

Բացման աղօթք

Բ. Գիտաժողովը տեւեց Հոկտեմբեր 12-14, 2009: Բ. Գիտաժողովին կազմակերպիչ յանձնախումբը կը բաղկանար Արհի. Գրիգոր Եպս. Ղապրոյեանէ, Փրոֆ. Ժան Փիէր Մահէէ, Հայր Պօղոս Լեւոն Զէքիեանէ եւ Հայր Անդրանիկ ԾՎ. Կոստեանէ:

Բ. Գիտաժողովը կը վայելէր եռեակ հովանաւորութիւնը Արեւելեան Եկեղեցիներու Ս. Ժողովի Նախագահ Վսեն. Կարդիմալ Լեւոնարտո ՍԱՆՏՐԻԻ, Հաւատոյ եւ Կրօնից Ս. Ժողովի Նախագահ

Գերշ. Արամշ Սրբազան

Գերշ. Գեղամ Սրբազան

Վեր. Մ. Գարակեոզեան

Հայր Հատի Մահֆուզ

Հայր ժորժ Ռիյսեն

Նարեկ Մատենանէն հատուածներ: Առ այս՝ ատենավար Վարդապետը հերթաբար հրաւիրեց Քաւիքի համալսարանէն Հայր Եուհաննա Թապալթը կարդալու Մատենան Ողբերգութենէն Բան Թ.: Որմէ ետք հրաւիրեց հանրածանօթ հայագետ Տէր Աթանաս Ծարլ Ռընուն՝ ընթերցելու Բան ԶԸ.: Իսկ Զմմառու Վանքին Մեծաւոր՝ Գերպ. Միքայէլ ԹԾՎ. Մուրատեան աղօթեց Բան Զ.: Այս աղօթքներուն եւ ընթերցումներուն միջոցին՝ Քաւիքի մարոնի, Հարիսայի բիզանդական, իսկ Զմմառու հայկական կղերականներ մէջ ընդ մէջ ու հերթաբար հնչեցուցին իրենց ծէսին յատուկ շարականները, միջեկեղեցական եղբայրակցութեան մթնոլորտի մը մէջ:

Ամեն. Հոգեւոր Տէրը "Հայր Մեր"ով փակեց Եկեղեցական արարողութիւնը: Աղօթքին յաջորդեց օրուայ զանազան պատգամներու ընթերցումը օրուայ ատենավարին հրաւերով: Այսպէս՝ յաջորդաբար ունկնդրուեցան Վսեմ. Լ. Սանտրիի, եւ Վսեմ. Ռ. Ժ. Լեվատայի պատգամները: Որոնցմէ ետք, Գերշ. Արամշ Սրբգ. ընթերցեց ՆՍՕՏՏ Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին հայրական ուղերձը, ապա Գերշ. Գեղամ Սրբգ. ընթերցեց ՆՍՕՏՏ Արամ Ա.ի Վեհափառ Հայրապետին սրբաշունչ պատգամը: ՄԱԱՀԵՄ.ի նախագահ Վերպ. Մկրտիչ Գարակեզեան կարդաց Աւետարանական Համայնքին ուղերձը, որուն յաջորդելով՝ Քաւիքի Համալսարանի Տնօրէն Հայր Հատի Մահֆուզ փոխանցեց ողջոյնի իր խօսքը: Հոռմի Քահանայապետական Արեւելեան Կանաթի ուղերձը ընթերցեց Յիսուսեան Հայր Ժորժ Ռիյսեն, իսկ Հայր Փօլ Ռուհանա կարդաց Քաւիքի Քահանայապետական Աստուածաբանութեան Ամպիոնի ուղերձը:

Կարճ դադարէ մը ետք, բեմ բարձրացան Մարոնի եւ Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքները: Ամեն. Հոգեւոր Տէրը ներկաներուն փոխանցեց իր հմտալից պատգամը, իսկ Գերշ. Սֆէյր Պատրիարքը Գիտաժողովի 22 գրոյցներուն բացումը կատարեց իր անդրանիկ դասախօսութեամբ, իբր նիւթ ունենալով "Աստուծոյ ճանաչումը եւ Ծիսարարքները": Այսպէս վերջ գտաւ Գիտաժողովի բացման արարողութիւնը:

Բ. Նիստ - Գիտաժողովին երկրորդ նիստը իբր նիւթ ունէր "Վանականութիւնը եւ անոր պատմական շրջագիծը Թ-ԺԱ դարերուն": Սոյն նիստին ատենավարն էր Փրոֆ. Ժան Փիէր Մահէ:

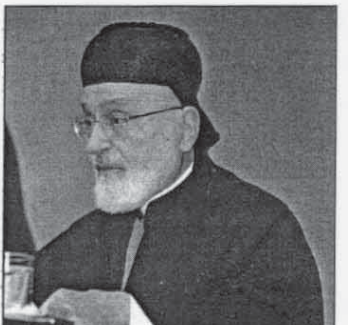
Յաջորդաբար լսեցինք Փոլ Վալերի Համալսարանի դասախօս Պրն Ժերար Տէտէեանի (բացակայ) գրոյցը՝ "Վասպուրականի իշխանաւորներ

Հայր Փօլ Ռուհանա

Ամեն Հոգեւոր Տէր

Ամեն. Սֆէյր Պատրիարք

Հայր Գրիգորիս Սերենեան

Հայր Անդրանիկ Կռանեան

Փրոֆ. Շ. Փ. Մահե

Պր. Մեխակ Այվազեան

Գերշ. Նարեկ Սրբազան

եւ Հայոց Եկեղեցին" միթին շուրջ: Ապա ունկնդրեցինք Երեւանի Մատենադարանի տնօրէն Հ. Թամրազեանի (բացակայ) զեկուցումը՝ նուիրում «Նարեկայ Վանքն ու Դպրոցը» միթին: Անոնց յաջորդեց Արեւելեան Ծիսագիտութեան Դոկտ. Հայր Գրիգորիս Սերենեանի «Վանք եւ Նարեկայ Դպրոցը» զրոյցը: Որմէ ետք խօսք առաւ Քասլիքի Ծիսագիտութեան բաժնի դասախօս Հայր Անդրանիկ Կոստեանը, իբր միթ ունենալով «Հայ Վանական Ծիսակատարումը եւ Գրիգոր Նարեկացի»: Անոր յաջորդեց Աստուածաբանութեան աւագ դասախօս՝ Մեխակ Այվազեան, որ խօսեցաւ «Վանքը մոյշ տիեզերական Եկեղեցոյ» միթին շուրջ: Գիտաժողովի առաջին օրուայ դասախօսութիւններուն շարքը փակեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան միջ-եկեղեցական յարաբերութիւններու վարիչ՝ Գերշ. Նարեկ Եպս. Ալեւմէզեանը, խօսելով Նարեկացիի «Բան խրատու ուղիղ հաւատոյ եւ մարտի վարուց առաքիւնութեան» երկին մասին:

ԵՐԵՎԱՆԻ 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Գիտաժողովի երկրորդ օր

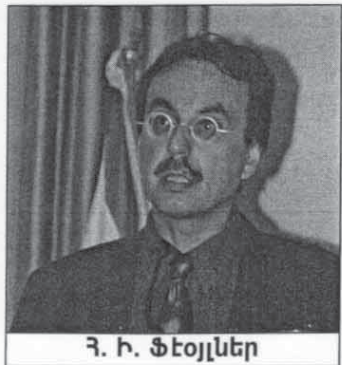
Գ. նիստի զրուցողներ

Գիտաժողովի Բ. օրուան երրորդ միստը նուիրում էր՝ «Ծիսակատարութիւն եւ Աստուծոյ Խօսքը» միթին: Ատենավարն էր Հայր Պօղոս Լեւոն Զէքիեան:

Գ. Նիստ - Առաջին հերթին՝ ունկնդրեցինք Ս. Ներսէս Դպրեվանքին (Նիւ Եօքք) վաստակաւոր դասախօս Փրոֆ. Աբրահամ Տէրեանին (բացակայ) զրոյցը, որուն միթն էր «Նարեկացիի «Մեկնութիւն Մեկնութեանց»ի ուսումնասիրութիւնը: Յաջորդեց Օրթոտոքս Աստուածաբանութեան Բարձրագոյն Ուսմանց Կեդրոնի Դոկտ. Լեւոն Պետրոսեանի «Նարեկ եւ Կապատովեան Հայրերը» զրոյցը: Կարճ դադարէն ետք, ունկնդրեցինք Ֆրեզնոյի Համալսարանի դասախօս՝ Սերճիոյ Լա Փորթալի (բացակայ) «Նարեկ եւ Դիոնեսիոս Արիսպակացի» զրոյցը: Հուսկ խօսք առաւ Ֆրանսայի Ինստիտուտի անդամ՝ Փրոֆ. Ժան Փիեր Մահէ, որ ներկայացուց «Խօսք ընդ Աստուծոյ եւ զրոյց Ս. Գրքի հետ» հմտալից զրոյցը:

Լեւոն Պետրոսեան

Յ. Ի. Տէոյլներ

Հայր Լեւոն Չեքիեան

Գ. Նիստ - Կէսօրուայ ճաշէն ետք, Գիտաժողովը անցաւ օրուայ չորրորդ նիստին, որ նուիրուած էր "Ծիսակատարում եւ Ս. Խորհուրդները" ընդհանուր նիստին: Նիստը ատենավարեց Կապրիէլա Ուլունճեան:

Յաջորդաբար ունկնդրեցինք Վիեննա քաղաքի Ծիսագիտութեան Ինստիտուտի դասախօս՝ Հ. Ի. Ֆէօլլների խօսքը՝ "Արեւելեան Եկեղեցիները եւ Եկեղեցույ ծիսակատարութիւնը" նիստի շուրջ: Ապա Քաւիքի Համալսարանի Ծիսագիտութեան բաժնի հիմնադիր Աբբայ Եուհաննա Թապէթ գրուցեց "Նարեկի ծիսական յիշողութիւնը" նիստին շուրջ: Որմէ ետք՝ Վենետիկի Համալսարանի եւ Հոմմի Քահանայապետական Արեւելեան Կանանի դասախօս՝ Հայր Պօղոս Լեւոն Չեքիեան իր վերլուծումները կատարեց "Նարեկի Բան 93-ը՝ Ս. Միտոնի եւ քրիստոնէացումի Ս. Խորհուրդներուն մասին": Յաջորդեց ֆրանսացի մեծանուն արեւելագետ Տէր Աթանաս Շարլ Ռընուի "Ծաշոցը եւ Նարեկացիի 13 ու 14 Սեպտեմբերի տաղերը" նիստին նուիրուած խօսքը, որ փակեց Գիտաժողովի երկրորդ օրը:

Հայր Եուհաննա Թապէթ

Հայր Շարլ Ռընու

Հայր Դանիէլ Ֆընտըքճեան

ՉՈՐԵՔՆԱԲԹԻ 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Գիտաժողովի երրորդ օր

Դասախօսութիւնները թարգմանուած էին

Գիտաժողովի Գ. օրուան հինգերորդ նիստին նիստը՝ ամբողջացումն էր նախորդին: Զայն ատենավարեց Աբբայ Եուհաննա Թապէթ:

Վալենթինա Էալծուարի

Ե. Նիստ - Վրաստանի, Հայաստանի եւ Ազրպէճանի մօտ Առաքելական Նուիրակ՝ Արհի. Քլաուսիօ Կունտրոթթի խորացաւ "Նարեկ եւ Ապաշխարութեան Ս. Խորհուրդը" նիստի շուրջ: Իսկ Նիւ Եօքքի Ս. Ներսէս Դպրեվանքի տնօրէն՝ Հայր Դանիէլ Ֆընտըքճեան ներկայացուց "Նարեկ, Ս. Հաղորդութիւնը եւ Քահանայութիւնը" դժուարին նիստը: Որմէ ետք՝ Ժընէի Համալսարանի Փրոֆ. Վալենթինա Քալծուարի ծանրացաւ "Նարեկ եւ միսթիքական հարսանիքը" նիստի շուրջ: Պոլոնիոյ

Գերպ. Է. Կունտրոթթի

Կապրիելյա Ուլուիոնեան

Համալսարանի վաստակաւոր Փրոֆ. Կապրիելյա Ուլուիոնեան մեզի հրամցուց "Յոյսի ուժականութիւնը Նարեկի վախճանական տեսիլքին մէջ" ինքնատիպ գիրքը:

Զ. Նիստ - Կէսօրուայ ճաշին յաջորդեց Գ. օրուայ վեցերորդ նիստը, որ նուիրուած էր "Միութեանական ակնարկներ" ընդհանուր նիստին: Նիստը ատենավարեց Գերշ. Նարեկ Ալեւմեղեան:

Խօսք առաւ Բարձր Ուսմանց Գործարական Դպրոցի (Ֆրանսա) Դոկտ. Եոհաննա Ռափթի, ան լուսապատկերներու ցուցադրութեամբ՝ ներկայացուց "Գրիգոր Նարեկացիի ներհուն սրբանկարները" նիստը: Որմէ ետք՝ Հոգեւոր Մարդախօսութեան Դոկտ. Թամար Տասնապետեան իր խօսքը մանրամասնեց "Նարեկ, Երգ Երգոցը եւ Աստուածամայրը" նիստին շուրջ: Յաջորդեց Քասիքի Աստուածաբանութեան աւագ դասախօս ու Լիբանանի Անտոնեան Միաբանութեան Արքեպիսկոպոս Էլի Խալիֆէ, որ մասնագէտի հմտութեամբ ներկայացուց "Ասորական ակնարկներ Գրիգոր Նարեկացիի մասին" նիստը: Հուսկ Գիտաժողովի վերջին գրոյցը կատարեց Հալէպի Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդ Արհի. Պետրոս Արք. Միրիաթեան, արարելէն լեզուով մեզի հաղորդելով "Նարեկը եւ Արաբական Մշակոյթը" նիստը:

Բոլոր գրոյցները լոյս պիտի տեսնեն առանձին հատորի մը մէջ:

Թամար Տասնապետեան

Գերպ. Դ. Միրիաթեան

Եոհաննա Ռափթի

Անխոնջ Նախագահը

Հայր Էլի Խալիֆէ

ՓԱԿՈՒՄ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ

Հայրապետական Ս. Պատարագ, որպէս փակում Բ. Գիտաժողովի

Եռօրեայ Գիտաժողովի փակումը հանդիսատրապէս կատարուեցաւ կէսօրէ ետք ժամը 5.30-ին Հայրապետական Հայածէս Ս. Պատարագով, զոր Ամեն. Հոգեւոր Տէրը մատոյց Համալսարանի մատրան մէջ, ի ներկայութեան Գիտաժողովի բոլոր մասնակիցներուն, Համալսարանի ուսուցչական կազմին, միաբան վարդապետներուն եւ ուսանողական ներկայացուցիչներու: Օրը կը զուգա-

Ս. Պատարագի ներկայ եկեղեցական դասը

«Կռունկ» երգչախումբը

դիպէր Համալսարանի Դպրոցական Տարիի հանդիսատր Բացումին հետ: Հայ Պատարագին երգեցողութիւնը յաջողօրէն կատարեցին Կռունկ Երգչախումբին կարգ մը անդամներ, խմբավարութեամբ Դոկտ. Եղուարդ Թորիկեանի: Պատարագիչ Հայրապետին առընթերակայ եղան Արհի Պետրոս Արք. Միրիաթեան եւ Արհի. Նշան Արք. Քեհեւեան: Գերշ. Նարեկ Եպս. Ալեքսեւեան եւ Գերշ. Արմաշ Եպս. Նալպանտեան ներկայացուցին Հայ Առաքելական Եկեղեցիի Զոյգ Աթոռները:

Համալսարանի տնօրէնի խօսքը

Աւետարանէն ետք, Ակադեմական տարիի բացումին պաշտօնական ուղղերձը կատարեց Ամեն. Հոգեւոր Տէրը, դրուատելով Քաւլիքի Համալսարանի կատարած առաքելութիւնը եւ գովելով Լիբանանի Մարոնի Անտոնեան Միաբանութեան առաքելութիւնը:

Հայր Խալիֆէ կը հետեւի հայկական պատարագին

Այսպէս, միջ-եկեղեցական վսեմ հանդիսակատարութեամբ, հայածէս սրբազան Պատարագով եւ Գրիգոր Նարեկացիի սրտին հաճելի խունկով ու երգով, վերջ գտաւ Միջազգային Բ. Գիտաժողովը, մեծարելով Հայ Մեծանուն Սուրբը:

Նոյն երեկոյ, Acropolis պանդոկին մէջ տեղի ունեցաւ հրաժեշտի շքեղ ընթրիք մը, որուն ընթացքին՝ Գիտաժողովի դասախօսներուն եւ կազմակերպիչ յանձնախումբի անդամներուն բաժնուեցան Գիտաժողովի յուշանուէրները:

ՀՈԳԵՒՈՐ ՀԱՄԵՐԳ

Նոյն օրը, երեկոյեան ժամը 9-ին, Քաւլիքի Համալսարանի Ամփիթատրոնը լեցուեցաւ հայ թէ օտար երաժշտասէրներով, որոնք եկան ունկնդրելու Կռունկ Երգչախումբին համերգը, նուիրուած Նարեկացիի Տաղերուն, խմբավարութեամբ Դոկտ. Եղուարդ Թորիկեանի: Հանդիսութեան կը նախագահէր Ամեն. Հոգեւոր Տէրը:

Յայտագրի առաջին մասով ունկնդրեցինք նարեկեան "Այլ բեկեալ սրտի",

«Կռունկ» երգչախումբը լման կազմով

"Աչքն ծով", "Գոհար Վարդն", "Հաուն Հաուն", "Ահեղ Զայն", "Հաիկ մի պայծառ տեսի", "Մայլն իջաներ" տաղերը, միջնադարը յիշեցնող իրենց եղանակներով, մենակատարությամբ մեներգիչներ Ն. Գերձակեանի, Անայիս Կէտիկեանի, Ռ. Ղաթթասի եւ Գ. Պէպէնեանի եւ մերթաքար ներդաշնակ ընկերակցությամբ Կոունկ երգչախումբին: Պահը խորհրդասքող էր, երեկոն՝ դիրօիչ, ներկաները յաիշտակուած:

Համերգին Բ. մասը տարբեր բնոյթ ունէր: Ան սկսաւ կոմիտասեան "Սուրբ Սուրբ"ով, շարունակուեցաւ Երանելի Մալոյեանի նուիրում "Բազմաշարշար Նահատակ" Տաղով, մեներգիչ՝ Աւետիս Ագրապեան: Ապա երգչախումբը կատարեց մի քանի հայրենասիրական երգեր, ինչպէս՝ "Հայրենի երկիր" (Ռ. Ամիրխանեանի), "Եա Պէյրութ" (արաբերէն), մենակատարությամբ Միրէյ Քիթիքնեանի, հուսկ երեկոյթը աւարտեցաւ Ա. Յարութիւնեանի "Զօն մայրենի լեզւին" խմբերգով: Ծափահարութիւնները կը յորդէին իրաքանչիւր երգէն ետք:

Անմոռանալի երեկոյ մը

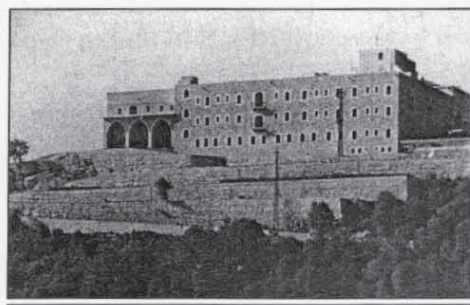
Օրը տարածամած էր, հարկ էր անջատուիլ Կոունկի ստեղծած դիրօանքէն: Համերգը փակուեցաւ Ամեն. Հոգեւոր Տիրոջ "Պահպանիչ"ով ու Կոունկի եւ ներկաներուն կողմէ միատեղ երգում խանդավառ "Հայր Մեր"ով:

Գիտածողովին առթիւ յատուկէն պատրաստուած այս համերգին հոգեւոր երգերուն CD խտասալիկները իբր նուէր բաշխուեցան Գիտածողովի բոլոր մասնակիցներուն:

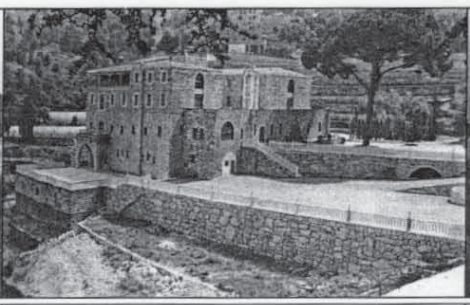
ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Ո Ւ Խ Տ Ա Գ Ն Ա Ց Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Պէյթ Խաշպաոյ

Զրէյմ

Զմմառ

Բ. Գիտածողովի փակումին յաջորդող ազատ օրը նուիրում էր իրայատուկ նպատակի մը. Լիբանանի Քասրուան նահանգի մէջ կառուցուած հայ երեք վանքերու պատմական այցելութեան: Հայրենի հողին վրայ վանք կառուցելու արգելքին դիմաց, Հայ Կաթ. վանականներ օտար երկիրներու մէջ հինգ վանքեր կը կանգնէին. երկուքը՝ Վենետիկ եւ Վիեննա, երեքը՝ ասպնջական Լիբանանի մէջ. Պէյթ Խաշպաոյ (տուն աղօթից), Քրէյմ (այգեստան) եւ Զմմառ (տուն կոշնակի): Այս երեք հայ վանքերը Լիբանանի մէջ կառուցուած էին պատմութեան այն շրջանին, երբ Հայ Կաթողիկէ կրօնաւորներուն ներկայութիւնը Պոլսոյ մէջ արգիլուած էր, մինչեւ այն օրը երբ սուլթանական հրամանագրով՝ անոնք վերադարձան Պոլիս, իրենց լիբանանեան վանքերը յանձնելով տեղական կրօնաւորներուն, բացի Զմմառի վանքէն, որ Աթոռն է Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքութեան: Սոյն վանքերն են.

Պէյթ Խաչատույ

Պէյթ Խաչատույի մուտքին՝ Հայր Միքայէլ Թ.Ծ.Վ. բացատրութիւններ կու տայ

Գիտաժողովի մասնակցող ուխտաւորները նախ այցելեցին Ղազիրի կից "Պէյթ Խաչատույ"ի Ս. Անտոնի վանքը, կառուցուած Հայ Անտոնեան Միաբանութեան կողմէ 1779-ին: Ան ներկայիս

Պէյթ Խաչատույի արագ խորանը

կը ծառայէ Մարոնի Անտոնեան Միաբանութեան իբր Աբբայարան: Զմմառու Մեծաւոր Գերպ. Միքայէլ ԹԾՎ. Մուրատեան այցելուներուն

Պէյթ Խաչատույի հայ վանականներու սենեակներ

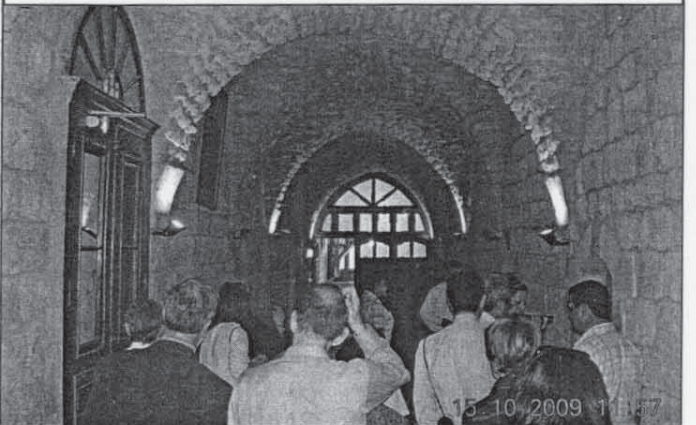
ծանօթացուց վանքի զանազան վայրերը: Ուխտաւորներու խումբը եկեղեցիին մէջ հայկական շարական հնչեցնելէ ետք, հիւրընկալուեցաւ Աբբահայր Էլի Խալիֆէի կողմէ:

Քրէյմ

Քրէյմ հայկական վանքին հին կամարներուն տակ

Երկրորդ այցելութիւնը տրուեցաւ Քրէյմի վանքին, (Ղոսթա, Հարիսա): Ան կառուցուած է 1723-ին հայեպահայ Մուրատեան եղբայր-

Քրէյմ վանքին հայկական հնագոյն մասը

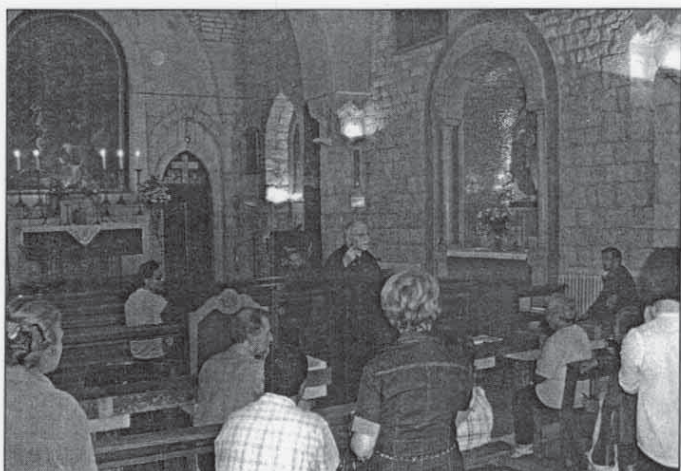
ներուն կողմէ եւ կոչուած է "Ամենափրկչեան վանք": Այցելու ուխտաւորները Հայր Միքայէլ Մեծաւոր Գերպ.ին առաջնորդութեամբ ուշի

Քրէյմ վանքին մէջ հայ նկարիչի յիշատակ

ուշով ծանօթացան այն վայրերուն, ուր իրենց նախնիքները ապրած էին եւ ուր տարիներով հայկական շարականներ հնչած էին:

Զմմառ

Զմմառու վանական եկեղեցիին մէջ

Զմմառու Վեհարանը, վանքին հնագոյն վայրը, կառուցուած 1749-ին

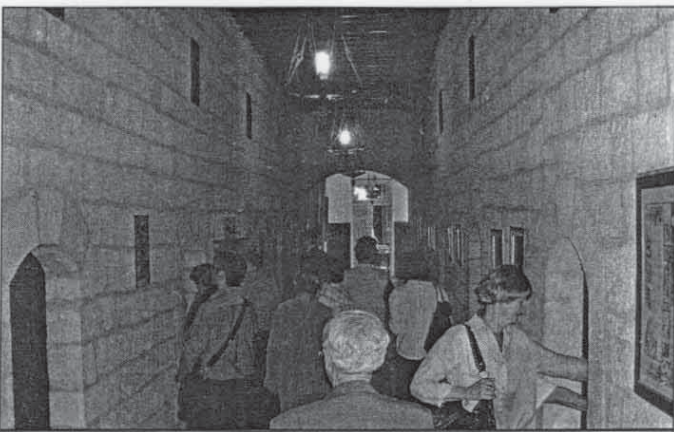
Երրորդ այցը տրուեցաւ Զմմառու Տիրամօր Վանքին, հիմնուած 1749-ին, որպէս Աթոռ Հայ Կաթողիկէ Վերանորոգ Պատրիարքութեան: Ուխտաւորները այցելելէ ետք վանքին եկե-

ներու հետ:

Եւ այսպէս Ս. Գրիգոր Նարեկացի վանակա- նին նուիրուած Միջազգային Բ. Գիտաժողովը վերջ գտաւ երեք հայ վանքերու այցելութեամբ

Զմմառու Սատենադարանին մէջ

Վանական հին խուցերը

ղեցին, Վեհարանը, Մատենադարանը, Թանգարանը, Զեռագրատունն ու Դիւանատունը, հրաւիրուեցան ճաշը միատեղ առնելու Ամեն. Հոգեւոր Տիրոջ եւ Սիւնհոդական Եպիսկոպոս-

եւ Զմմառու Վանքին պաշտպան Տիրամօր օրհնութեամբ:

Գիտաժողովի մասնակիցները կը հիւրասիրուին Զմմառի մէջ

Բ. Գիտաժողովի կազմակերպիչները տօնական կարկանդակին շուրջ

ՄԱՄԼՈՅ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Միջազգային Բ. Գիտաժողովի նախօրեակին, 8 Հոկտեմբեր 2009-ին, տեղի ունեցավ լիբանանեան մամուլի եւ լսատեսողական միջոցներու համար Մամլոյ Ասուլիս մը, Տեղեկատուական Միջոցներու Կաթողիկէ Կեդրոնին մէջ: Հանդիպումը կը նախագահէին Կեդրոնին վարիչ Տէր Ապտօ Քասեմ, Ընկերային Հաղորդումներու Յանձնախումբի քարտուղար Հայր Եուսէֆ Մուսնէս, Քապիքի Համալսարանի անստուածաբանական բաժնի տնօրէն Հայր Փօլ Ռուհանա եւ Բ. Գիտաժողովի քարտուղար՝ Հայր Անդրանիկ Կոստեան:

Այդ առթիւ լրագրողներու յանձնուեցան արաբերէն, ֆրանսերէն ու հայերէն լեզուներով բացատրական հաղորդագրութիւններ: Ստորեւ՝ հայերէն հաղորդագրութիւնը.

Ս. Գրիգոր Նարեկացիի (945-1004), այս վանական բանաստեղծին՝ Նարեկ կամ "Մատենան Ողբերգութեան" գիրքին հրատարակումին 900-ամեակին առթիւ, Հայ Կաթողիկէ Սինհոդոսը, գլխաւորութեամբ Ամեն. Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքին, որոշում առած էր Ս. Գրիգոր Նարեկացիին հռչակելու "Վարդապետ Տիեզերական Եկեղեցւոյ": Իրենց այս նպատակին մէջ քաջալերուած երջանկայիշատակ Յովհաննէս Պօղոս Բ. Պապին կողմէ, անոնք յարմար տեսան առ այս միջազգային առաջին Գիտաժողով մը գումարել Հոռմի մէջ 20-22 Յունուար 2005-ին, իբր նիւթ ունենալով՝ "Ս. Գրիգոր Նարեկացի, աստուածաբանն ու միատիկ հոգեւորականը": Սոյն Գիտաժողովին մասնակցած էին միջազգային համբաւի տիրացած հայ եւ օտար բազմաթիւ Նարեկագէտներ, արեւմտեան աշխարհին ծանօթացնելով յաճախ անյայտ մնացած մեր հանձարեղ Ս. Գրիգոր Նարեկացիին:

Այս առաջին Գիտաժողովին ձեռք բերած բացառիկ յաջողութենէն խանդավառուած, Հայ Կաթողիկէ Սինհոդոսը, գլխաւորութեամբ Ամեն. Պատրիարքին, որոշեց երկրորդ Գիտաժողով մըն ալ գումարել՝ այս անգամ Լիբանանի մէջ, Արեւելքի աղամանդ եւ արեւելեան ծէսերով բազմահարուստ այս երկրին մէջ, այս անգամ արեւելեան Եկեղեցիներուն ծանօթացնելու համար հայ Ազգին եկեղեցական ամէնէն կարկառուն դէմքերէն մէկը:

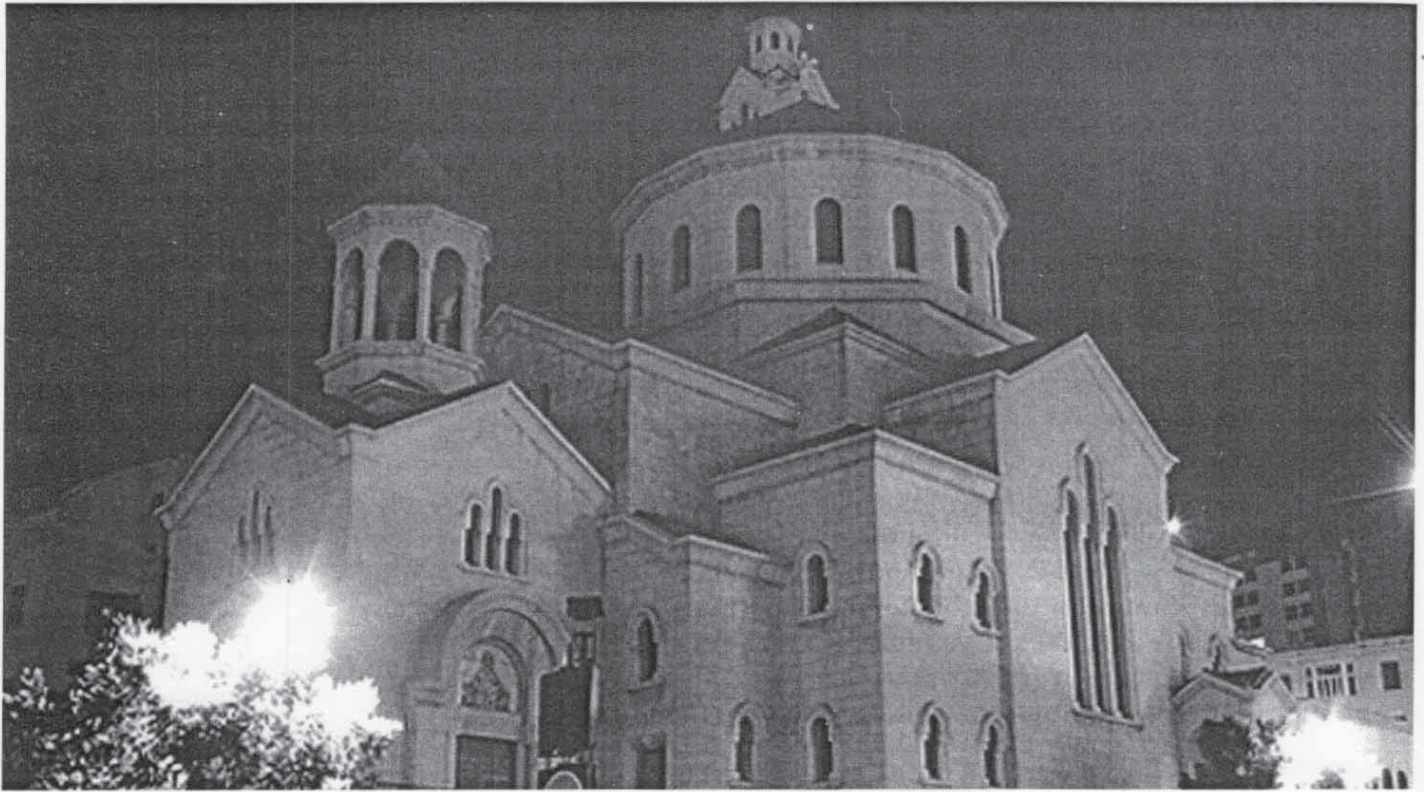
Այս Բ. Գիտաժողովը տեղի պիտի ունենայ 12-14 Հոկտեմբեր 2009-ին, Քապիքի Համալսարանի համագումարներու սրահին մէջ, որուն պիտի մասնակցին աշխարհի չորս կողմերէն եկած բազմազգի դասախօսներ: Բ. Գիտաժողովը իբր նիւթ պիտի ունենայ "Ս. Գրիգոր Նարեկացիին եւ Ս. Եկեղեցւոյ Ծիսակատարումները":

Այս Գիտաժողովը կը ձգտի ո՛չ միայն ուսումնասիրելու Նարեկացիի մօտ, յատկապէս անոր "Մատենան Ողբերգութեան" մէջ, ծիսակատարումի գրաւած տեղը, այլ նաեւ ծանօթացնելու մեր լիբանանցի եղբայրներուն եւ ընդհանրապէս արեւելեան աշխարհին՝ այս գրեթէ անշուք մնացած արեւելքի սուրբն ու բանաստեղծը: Այս Բ. Գիտաժողովը պիտի ծառայէ մեր փոխադարձ արժէքները իրարու ծանօթացնելու, նշելու մեր Եկեղեցիներուն փոխադարձ ազդեցութիւնները կամ ներթափանցումները, ապա արժեւորելու Աստուածաբանութեան, Մարեմաբանութեան, Սրբապան Արուեստներու, մեր հոգեկան ապրումներու եւ մեր ծէսերուն ու ծիսակատարումներուն անձայրածիր մարպերուն մէջ թաքնուած մեր գանձերը:

Բ. Գիտաժողովին անգամ մը եւս կը մասնակցին աշխարհիս չորս կողմերէն ժամանած հայ թէ օտար մեծանուն հայագէտներ (տեսնել Բ. Գիտաժողովի ներփակ յայտագիրը):

Բ. Գիտաժողովը դրուած է Հոռմի Արեւելեան Քահանայապետական Կաճառի եւ Քապիքի Ս. Հոգի Համալսարանի ինսամակալութեան տակ եւ հովանաւորուած է Հոռմի Արեւելեան Եկեղեցիներու, Հաւատոյ եւ Կրօնից Ս. Ժողովներու, ինչպէս նաեւ Վսեմ. Մարոնի Պատրիարքի կողմէ, նախագահութեան տակ Ամեն. Ներսէս Պետրոս ԺԹ Կաթողիկոս Պատրիարքին Տանն Կիլիկիոյ Հայ Կաթողիկէներու:»

Բ. Գիտաժողովի Քարտուղարութիւն

Աթոռանիստ Եկեղեցին (1959 - 2009)

ՄԻՒՌՈՆՕՐՀՆԷՔ

Կիրակի 18 Հոկտեմբեր, ա- Գրիգոր Լուսավորիչ - Ս. Եղիա
նաւօտեան ժամը 10.30-ին, Ս. աթոռանիստ եկեղեցիին մէջ,

Օրուան Պատգամը

Ամեն. Տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Տանն Կիլիկիոյ Հայ Կաթողիկէներու Կաթողիկոս Պատրիարքը Հանդիսատր Ս. Պատարագին ընթացքին, կատարեց նաեւ Հայ Ծէսի շքեղ պայծառութեամբ՝ Ս. Միւռնի օծման սրբազան արարողութիւնը, շրջապատուած՝ Նուիրապետութեան հայ կաթողիկէ Արքեպիսկոպոսներով եւ Եպիսկոպոսներով, կղերով ու խումներամ ժողովուրդով:

Աթոռանիստ եկեղեցին բերնէ բերան լեցուցած էին նաեւ Ֆրանսայէն, Ռուսաստանէն, Վրաստանէն ու Հայաստանէն ժամանած հայ ուխտատուներ, ի-

Հաւատացեալներու բազմութիւնը

րենց եկեղեցական առաջնորդներու գլխաւորութեամբ: Ներկայ էին Ս. Գրիգոր Նարեկացիի Միջազգային Բ. Գիտաժողովին մասնակցող անձերը, ինչպէս նաեւ ազգային ու պետական անձնավորութիւններ:

Եկեղեցւոյ առաջին շարքերուն վրայ բազմած էին հայ եւ լիբանանցի Քոյր Համայնքներու հոգեւոր ներկայացուցիչներ, Գերշ. Տիրայր Սրբգ. ներկայացուցիչ ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Վեհափառ Կաթողիկոսին, Արհի. Միշէլ

Քալլաս Եպս., ներկայացուցիչ Յոյն Կաթողիկէ Պատրիարքին:

Խորանին կը սպասաւորէին Չմմառու Դպրեվանքին ժառանգաւորներ: Սրբազան Արարողութիւնը ուղղակի կը սփռուէր հեռուստակայաններէն:

Օրուայ երգեցողութիւնը կ'ապահովէր Կոունկ երգչախումբը, պատարագի եւ միտոնօրհնէքի շարականները ներդաշնակօրէն հնչեցնելով, ղեկավարութեամբ Դոկտ. Եդուարդ Թորիկեանի:

Չանազան Ս. Իղերու օրհնութեան պահը

Խորանին առջեւ արդէն գետնեղուած էին Ս. Միտոնի, Երեխայից, Հիւանդաց Իղերու երեք սափորներ, ինչպէս նաեւ Բալասանի սափորը եւ հին Միտոնը պարունակեող աղանին:

Ս. Պատարագի ընթացքին՝ Ս. Աւետարանին ընթերցումէն ետք, օրուայ պատգամը փոխանցեց Ամեն. Հայրապետը, որ հայերէն եւ արաբերէն լեզուներով մեկնեց Սրբալոյս Միտոնին խորհուրդը քրիստոնէայ աշխարհին ու յատկապէս Հայ Ազգին համար: Իր խօսքը աւարտեց յիշեցնելով, թէ ամէն հայ "կրնայ ըլլալ Ս. Միտոնի զօրութեամբ հարազա՛տ հայ, հարա-

Ս. Միտոնը

զա՛տ քրիստոնէայ եւ հարազա՛տ հետեւորդ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի":

Ս. Պատարագի ընթացքը ընդմիջուեցաւ օրհնելու համար մերթ Ս. Միտոնի, մերթ Երեխայից եւ մերթ Հիւանդաց Իղերը: Ս. Հաղորդութեան մերձեցան ջերմեռանդ հաւատացեալներ, որոնք պատարագէն ետք՝ սրահ իջան շնորհաւորելու Ամեն. Հոգեւոր Տիրոջ Կաթողիկոսական գահակալութեան տասնամեակը:

X

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ ՍԻՆՆՀՈՂԻՍ

Հայ Կաթողիկե Եկեղեցւոյ Եպիսկոպոսաց Սինհողոսը իր տարեկան ժողովը գումարեց 15-էն 23 Հոկտեմբեր 2009, Չմմառու Վանքին Պատրիարքական Աթոռին մէջ, նախագահութեամբ Ամենապատիւ եւ Գերերջանիկ Տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ.ի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկե Հայոց Կաթողիկոս Պատրիարքին եւ մասնակցութեամբ հայ կաթողիկե թեմերու Առաջնորդներուն:

Ուսումնասիրուեցան մեր եկեղեցական կեանքին վերաբերող այլազան երեսները՝ վարչական, ծիսական, կանոնական, միութենական եւ այլ մարզերու մէջ:

Ա. Զրիստոնեական դաստիարակութիւն- Սինողական Հայրերը գոհունակութեամբ ողջունեցին «Կաթողիկե Եկեղեցւոյ Զրիստոնեական»-ի մեծղի հատորին ամբողջական թարգմանութիւնը արեւելահայերէնի, որ լոյս պիտի տեսնէ ի մօտոյ: Անոր կողքին, կը պատրաստուի նաեւ «Համառօտ Զրիստոնեական»-ի գիրքը, արեւելահայերէնով եւ արեւմտահայերէնով՝ աւելի մատչելի դարձնելու համար քրիստոնեական վարդապետութիւնը ժողովուրդի բոլոր խաւերուն:

Չեկուցում տրուեցաւ նաեւ մեր վարժարաններուն մէջ կիրարկուող դասագիրքերու շարքին ամբողջացումին վերաբերող աշխատանքին մասին: Տպագրութեան պատրաստ է չորս միջնակարգ դասարաններուն յանձնուելիք դասագիրքերու շարքը: Շեշտուեցաւ նաեւ անհրաժեշտութիւնը երիտասարդներուն ուղղուած քրիստոնեական դաստիարակութեան յատուկ հրատարակութիւններու, ինչպէս նաեւ աւելի բժախնդիր ընտրութիւնը դասատուներուն եւ անոնց զարգացման կատարելագործումը:

Բ. Ս. Գրիգոր Նարեկացիի Տիեզերական Եկեղեցւոյ Վարդապետ հռչակում- Զննարկուեցաւ Ս. Գրիգոր Նարեկացիի Բ. Գիտաժողովը, որ տեղի ունեցաւ Զասլիքի Ս. Հոգի համալսարանին մէջ, 12-14 Հոկտեմբեր 2009-ին, հայ եւ օտար մտաւորականներու մասնակցութեամբ: Այս Գիտաժողովը պիտի ծառայէ իբրեւ վաւերագրական ատաղձ՝ Ս. Գրիգոր Նարեկացիի Տիեզերական Եկեղեցւոյ Վարդապետ հռչակումի կարեւոր գործը յառաջ տանելու եւ յաջողցնելու համար:

4. Նոր երանելիներու դատին հետապնդումը- Եկեղեցական պատկան իշխանությունները դրական մոտեցում ցոյց տալով այս կարելոր գործին նկատմամբ՝ սինհոդոսական Հայրերը քաջալերեցին Պատրիարքական Յանձնախումբը շարունակելու աշխատանքը նորանոր վկայություններ եւ պատմական վաւերագիրներ որոնելու եւ մեկտեղելու:

7. Միջեկեղեցական յարաբերություններ- Սոյն յանձնախումբի նախագահը զեկուցեց, թէ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ եւ ոչ քաղկեդրոնական եկեղեցիներուն միջեւ աստուածաբանական երկխօսութեան ծիրին մէջ զգալի է եղբայրական մթնոլորտը, որ կը սատարէ մերձեցումի եւ միութեան Աստուծոյ օրհնութեամբ: Ան ընդգծեց մտքերու դրական զարգացումը վարդապետական հարցերու առընչութեամբ եւ փոխադարձ հասկացողութեան ու գործակցութեան ջանքերը: Միջեկեղեցական յարաբերությունները կը զարգանան մանաւանդ Միջին Արեւելքի Եկեղեցիներու Խորհուրդին ծիրէն ներս:

8. Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի ալպոմի տպագրութիւն- Վատիկանի մէջ Հայոց Հայրապետի արձանին զետեղումը եւ անոր յատկացուած հրապարակին հանդիսաւոր բացումը Սրբազան Պապին ներկայութեամբ, առիթ ընծայեցին, որ քառալեզու գեղազարդ ալպոմ մը հրատարակուի: Ատաղծը պատրաստ է եւ ի մօտոյ հրապարակ պիտի հանուի:

2. Հաղորդակցութեան միջոցներու զարգացում- Չեկուցում տրուեցաւ սոյն յանձնախումբին տարած աշխատանքներուն մասին, որոնք կ'ընդգրկեն բոլոր հաղորդամիջոցները եւ որոնք կը ծառայեն Եկեղեցւոյ վարդապետութիւնը ծանօթացնելու եւ տարածելու:

Այս մարզին մէջ կը մտնեն յատկապէս «Աւետիք» պաշտօնաթերթը, պատրիարքութեան կայքէջը, Վատիկանի ծայնասփիւռը ու «Telepace» եւ լիբանանեան «Թելէ Լիւմիեր» հեռատեսիլներուն հայկական բաժինները:

Է. «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի ԺԸ. նիստի Ժողովներուն մասնակցած է Հայաստանի եւ Արեւելեան Եւրոպայի Առաջնորդը՝ ներկայացնելով Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը: Որոշում տրուած է յատկացնել գումարներ՝ վերաշինելու Շուշի աւերեալ քաղաքը:

Ը. Ծիսական հարցեր- Աւարտած են աշխատանքները ծիսական բարեփոխումներու վերաբերեալ, յատկապէս խորհուրդներու մատակարարման հայող. մկրտութիւն, պսակ եւ թաղման կարգ: Յետ մանրամասն քննարկումի, որոշուեցաւ անյապաղ հրատարակել սոյն վերատեսուած

մատենները՝ հինգ տարուայ փորձի շրջանի մը համար: Աշխարհաբար թարգմանութեամբ Թիւ Պատարագի խորհրդատետորը կրկնակի վերատեսութեան ենթարկուեցաւ:

Թ. Թեմերու վիճակին քննարկում- Սիւնհոդոսական Հայրերը յատուկ կարեւորութեամբ ուսումնասիրեցին թեմերու իրավիճակը եւ առնուելիք յարմար քայլերը, յատկապէս թափուր թեմերու վերաբերեալ:

Ժ. Պատրիարքական Գ. Համագումար- Ներկայացուեցաւ մանրամասն նախագիծը սոյն համագումարին ընթացքին կատարուելիք դասախօսութիւններուն: Նախապէս 2010-ի համար նկատի առնուած համագումարը պիտի կատարուի 2011-ին, երեք օրուան ծրագիրով մը: Համագումարին ընդհանուր խորագիրը պիտի ըլլայ «Ամուսնութիւն եւ Ընտանիք»:

Սիւնհոդոսի մէջ, Հայրերը անդրադարձան Միջին Արեւելքի եւ մասնաւորաբար Լիբանանի մէջ տիրող մտահոգիչ կացութեան ու նկատեցին անոր ժխտական ազդեցութիւնը մեր ժողովուրդին առօրեայ կեանքին վրայ: Առաջադրուեցաւ մօտէն հետեւիլ մեր երիտասարդները յուզող հարցերուն, ըլլայ ուսումնական շրջանին թէ ասպարեզ ապահովելու պահուն: Նկատի առնուեցան այլազան միջոցներ՝ դիմագրաւելու համար անոնց տազնապները՝ տնտեսական, կրթական ու հոգեւոր մարզերու մէջ եւ սատարելու անոնց լուծումին:

Հուսկ, Սիւնհոդոսի փակման՝ Հայրերը իրենց աղօթքները բարձրացուցին՝ յոյս յայտնելով որ դրական քայլերը, որոնք կ'արձանագրուին քաղաքական գետնի վրայ, յատկապէս Լիբանանի, Իրաքի եւ Սուրբ Երկրի մէջ, շուտով իրենց պտուղը տան՝ քաջալերելով անոնց բնակիչները որ կառչած մնան իրենց հայրենիքին եւ անխախտ պահեն քրիստոնէական վկայութիւնը այս աշխարհամասին մէջ:

ԴԻՒՆ

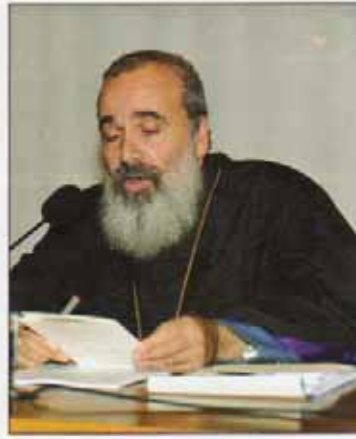
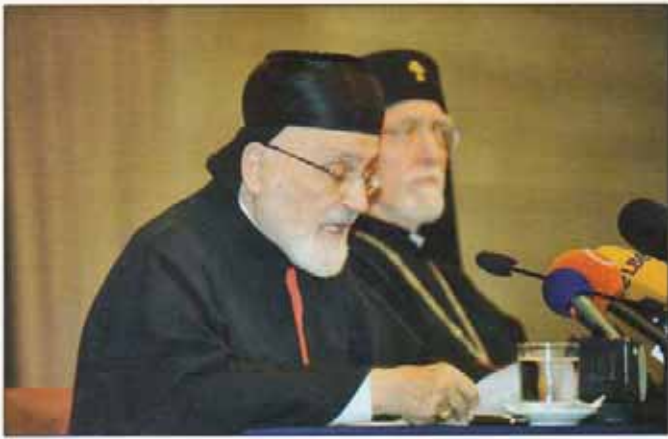
ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑՈՅ ՍԻՆՀՈՂՈՍԻՆ

Չմառ, 23 հոկտեմբեր 2009

Բ. ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ (Նկարներով)

ՄԻՒՌՈՆՆՕՐՀՆԷՔ

(Նկարներով)

Մ Ի Ի Ն Հ Ո Դ Ո Ս

(Նկարներով)

